

Koncepce rozvoje příspěvkové organizace Galerie hl.m.
Prahy na období 2013-2017

- 1) ÚVOD
- 2) ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ GHMP
- 3) VEŘEJNÁ PLASTIKA
- 4) NEMOVITOSTI VE SPRÁVĚ GHMP A JEJICH VYUŽITÍ
- 5) VÝSTAVNÍ ČINNOST
- 6) VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Srpen 20:

Zpracoval: ~~ing. Milan~~ Bufka

1) ÚVOD

GHMP si v posledních letech získala významnou pozici mezi výstavními institucemi jako organizace zabývající se moderním a současným českým výtvarným uměním. V roce 2013 uplyne 50 let od založení této instituce, která má i do příštích let potenciál být přirozeným leaderem mezi výstavními institucemi v České republice a garantem kvality výstavních projektů. Kromě výstavní činnosti a péče o svěřená díla výtvarného umění se GHMP profiluje i jako správce významných nemovitostí v majetku Hl.m. Prahy, správce veřejné plastiky na území hl.m. Prahy a také jako instituce poskytující kulturně vzdělávací činnost pro pražské školy. Vydavatelská činnost GHMP byla s ohledem na omezující se finanční možnosti omezena a GHMP vydává katalogy pro své výstavy převážně ve spolupráci s externím nakladatelstvím.

Do budoucna je nezbytné pro oživení výstavního prostoru akcentovat spolupráci se zahraničními galeriemi formou společných výstavních projektů či vzájemných zápůjček.

2) ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ GHMP

Organizace je po personální stránce stabilizována a má dostatečný počet zaměstnanců vzhledem k počtu a velikosti expozičních prostor a spravovaných nemovitostí. S ohledem na rozsah spravované veřejné plastiky (včetně soch na Karlově mostě) bych doporučoval posílit oddělení správy veřejné plastiky o 1-2 pracovníky, kteří by vykonávali odbornou údržbu soch a případně drobné restaurátorské zásahy. Docílí se tím zpomalení zhoršování stavu veřejné plastiky na území Prahy, jejíž údržba je po dlouhou dobu podfinancovaná.

Taktéž otevření Domu fotografie v Revoluční ulici a otevření Rothmayerovy vily bude klást nároky na obsazení novými zaměstnanci a jejich zapracování do organizační struktury.

Dosavadní organizační strukturu GHMP, ve které je odděleno ekonomické vedení organizace od uměleckého vedení, považuji za správnou a dle mého názoru ji není potřeba zásadně měnit. Organizační struktura, kdy pod ředitelem jsou vedoucí odborného oddělení (produkce výstav a deponitáře), správy nemovitostí, marketingu a PR a oddělení správy veřejné plastiky se ukázala v minulosti jako funkční a optimální. Provozně je tato struktura poněkud nešťastně rozložena do několika budov po centru Prahy a do budoucna by jistě stálo za zvážení využít volné prostory uvolněných bytů v Colloredo – Mansfeldském paláci pro koncentraci pracovišť GHMP do jedné budovy. Toto bude možné uvažovat až v souvislosti s rekonstrukcí C-M paláce.

Při své výstavní činnosti by se i do budoucna GHMP opírala personálně o činnost šéfkurátora PhDr. Karla Srpa a jeho kolegů kurátorů, neboť výstavní program GHMP je pravidelně vysoce hodnocen v mediích i v diskusích odborné veřejnosti.

3) VEŘEJNÁ PLASTIKA VE SPRÁVĚ GHMP

GHMP má ve správě přes dvě stovky soch rozmístěných po celém území Prahy a zajišťuje jejich správu a restaurování. Do budoucna by bylo vhodné o sochách na území Prahy vydat souhrnnou publikaci, která by veřejnost upozornila na skvosty, které se v ulicích, na náměstích a na mostech nacházejí a seznámila by je s jejich historií a jejich autory. Prozatím je elementárně prezentován tento soubor na internetu na webových stránkách GHMP. V rámci

prezentace některých originálů soch, které jsou v depozitáři, by do budoucna stálo za úvahu zřízení lapidária.

Financování údržby a oprav veřejné plastiky

Měl by být zpracován střednědobý, několikaletý plán údržby a oprav veřejné plastiky ve správě GHMP včetně odhadu finanční náročnosti a tento plán by po projednání v Radě hl.m. Prahy byl v příslušných letech realizován.

Mezi nejohroženější plastiky patří Mariánský sloup na Hradčanském náměstí či sousoší sv. Jana Nepomuckého na Maltézském náměstí a mnohé další. Samostatnou kapitolou je sochařská výzdoba Karlova Mostu, na jejíž údržbu a opravy bude nezbytné do budoucna vynaložit desítky mil. Kč a v této souvislosti bude nutné vytvořit detailní zprávu o stavu plastiky na Karlově mostě včetně kvalifikovaného odhadu nákladů na opravu či výměnu soch. V souvislosti s financováním oprav soch na území Prahy je důležité zapojit i komerční sféru a využít možnosti přijetí finančních darů či pronájmu plachet na lešení pro reklamní účely po dobu opravy sochy v souladu s příslušnými předpisy památkové péče.

Depozitář veřejné plastiky

V současnosti jsou originály veřejné plastiky, které nejsou instalovány ve veřejném prostoru uskladněny ve dvou depozitářích, a to v Praze – Hostivaři a v Buštěhradu u Prahy. Do budoucna by bylo nejlépe depozitář v Hostivaři opustit a vytvořit jeden centrální depozitář veřejné plastiky v areálu Bouchalka v Buštěhradu. Kromě úpravy stávajících budov dává areál slušné předpoklady k dalšímu rozvoji a doplnění dalšími vhodnými stavbami pro potřebu depozitáře. GHMP doposud nepoužívá všechny budovy v areálu, neboť jsou používány pro potřeby skladu materiálu civilní obrany a do doby nalezení náhradního prostoru pro tyto potřeby je vystěhování z depozitáře Hostivař nereálné, přestože roční úspora na nájmem by přesáhla 1 mil Kč.

Projekt „Prague Sculpture“ - oživení pražských parků a prostranství současnou plastikou

Domnívám se, že by bylo do budoucna vhodné rozpracovat projekt oživení pražských parků, náměstí či prostranství současnou tvorbou mladých umělců, a to i ze zahraničí, a definovat místa, která by mohla být osazena jednou či více plastikami, které by vhodně doplnily veřejný prostor centra města. Výběr míst by byl projednán a schválen zástupci památkové péče, MHMP a příslušných městských částí, výběrem plastik pro předem vytipovaná místa by se pak zabýval tým kurátorů GHMP eventuálně doplněný o externí spolupracovníky. V posledních letech GHMP realizuje obdobný projekt pod názvem „Green Space“ v zahradách Trojského zámku, v rámci kterého jsou vystaveny v zahradách plastiky současných umělců. Sochy přinášejí do zahrad oživení a jsou velmi pozitivně vnímány návštěvníky Trojského zámku i obyvateli městské části Troja. Domnívám se, že by projekt oživil veřejný prostor a zároveň by poskytl mladým umělcům prezentovat svoji tvorbu.

Projekt „Prague Traffic“ – výzdoba vestibulů stanic pražského metra, tramvají či autobusů

Ve spolupráci s Dopravním podnikem HMP vytipovat prostory v pražském metru, které by bylo možné využít pro volnou tvorbu mladých umělců, přičemž by se mohlo jednat jak o plastiku, tak o malbu. V současné době jsou prostory metra využity především pro komerční reklamu a toto by byl určitý protipól této „výzdoby“ a měl by zpestřit cestujícím jejich pobyt pod zemí. Po nadefinování prostorů možných k využití by kurátoři GHMP spolu s externími spolupracovníky vytipovali umělce, kteří by byli vyzváni k realizaci příslušného prostoru. Adekvátně by se postupovalo při možnosti tvorby na karoserie autobusů a tramvají či při tvorbě zastávek, které by mohly mít podobu veřejné plastiky.

4) NEMOVITOSTI VE SPRÁVĚ GHMP A JEJICH VYUŽITÍ

Trojský zámek

Areál Trojského zámku a přilehlých zahrad je ve velice dobrém stavu, jelikož většina stavebních oprav byla realizována po povodních 2002. V současnosti se opravuje tzv. Dům zahradníka v jižní části zahrady, ve kterém bude zbudováno zázemí pro zahradníky a jejich vybavení a sklad. Doposud není možné realizovat opravu tzv. Oranžerie, neboť ta je spolu s ještě několika pozemky předmětem restitučního nároku rodiny Ungrových. Co se týče hospodářských budov, které byly od této rodiny odkoupeny, pak bude v budoucnu nezbytná oprava střechy a sanace zdí, neboť v tzv. „konírně“ jsou vlhkostí napadeny nástěnné fresky. Taktéž se bude muset rozhodnout o využití sklepů pod Trojským zámkem, které jsou po ukončení činnosti Muzea vína nevyužité. Po více jak 200 let byly sklepy využívány jako sklad vína, pro činnost GHMP je sklep kromě toalet pro návštěvníky zámku nepoužitelný z důvodu vyšší vlhkosti.

Na Trojském zámku se kromě stálé expozice realizuje systém ročních výstav od dubna do října, které stálou expozici každoročně oživují, tento systém považuji za optimální.

Vzhledem k významným příjmům budou i nadále prostory v Trojském zámku pronajímány k svatbám či komerčním pronájmům vždy za respektování podmínek významné kulturní památky. I nadále bude pokračováno ve spolupráci s Botanickou zahradou HMP a ZOO Praha při společné vstupence Trojská karta a ve spolupráci s MČ Praha – Troja (Trojské vinobraní apod.)

Dům U Kamenného zvonu

Tento objekt nebude vyžadovat v nejbližší budoucnosti žádné větší investice, když se realizovala klimatizace výstavních prostor a vyměnila se střešní krytina na celém domě. V úvahu může přicházet pouze proražení původního vstupu do sklepení domu ze Staroměstského náměstí, ale toto je možné až po důkladném projednání s památkáři. Tento krok je nezbytný ke zpřístupnění sklepních prostor pro veřejnost, neboť tyto sklepy mají pouze 1 vchod. Pro výstavní činnost jsou sklepní prostory prozatím nepoužitelné.

Co se týče výstavní činnosti, pak bude tento výstavní prostor orientován na významná jména české moderny, tradiční bienále mladých a vzhledem k poloze domu i na některé zahraniční umělce.

Do budoucna by bylo vhodné se zaměřit na větší propagaci možnosti pronájmu koncertního sálu v domě pro realizaci koncertů vážné hudby, které by bylo možné spojit s prohlídkou aktuální výstavy.

Dům U Zlatého prstenu

Objekt je po celkové rekonstrukci dokončené v roce 2008 v perfektním stavu a nebude vyžadovat v nejbližší budoucnosti žádné významné investice. Pro zkvalitnění klimatu výstavního prostoru doporučuji instalovat klimatizaci. V domě je stálá expozice současného umění „Po sametu“, která by měla být ukončena a nahrazena jinou stálou expozicí taktéž orientovanou na současné umění. I v budoucnu bude pokračováno v projektu Start Up, který v přízemí domu prezentuje tvorbu nadějných mladých umělců. Tento projekt je umožněn finanční podporou společnosti ČEZ a.s., která je nejvýznamnějším sponzorem GHMP vůbec. Do budoucna je nezbytné navázat na tuto úspěšnou spolupráci, která přinášela každoročně několik set tisíc Kč.

Kromě výstavních prostor je v boční části domu nebytový prostor, ve kterém je provozována Literární kavárna a knihkupectví. Oba prostory jsou již značně použité a zanedbané a vyžadují provozní pauzu a opravu.

Dům fotografie – Revoluční 5

S ohledem na skutečnost, že společenství vlastníků ani jednotliví majitelé bytů nejsou příliš nakloněni stavebním úpravám vedoucím ke zprovoznění prostor Domu fotografie na výstavní síň doposud nedošlo k jejímu zprovoznění, ačkoliv schází dořešit pouze ventilace a chlazení. V případě, že by se nepodařilo získat příslušné procento souhlasu vlastníků bytů v domě se stávajícím projektem, pak bude nezbytné zvážit alternativní řešení odvětrání na základě jiné technologie a jiného projektu, který by byl pro vlastníky akceptovatelný. V krajní variantě je možné se zabývat pouze odvětráním výstavního prostoru a toalet, a to bez chlazení klimatizačními jednotkami. Toto by mělo ovšem za důsledek značně omezenou možnost zápůjček ze zahraničí, kde pro zápůjčky fotografií je požadován tzv. facility report, jehož součástí je i zpráva o stavu a fungování klimatizace výstavních prostor. Jako krajní řešení by bylo možné omezit výstavní činnost o měsíce červenec a srpen, ve kterých dosahuje teplota ve výstavních místnostech přes 24 stupňů.

Po zprovoznění výstavních prostor Domu fotografie by zde byly realizovány výstavy fotografie v pravidelných dvoutýdenních cyklech, když na změnu výstavy by byla vytvořena vždy zhruba 2 týdenní pauza. Celkem by tedy ročně bylo možné zrealizovat 5 výstav fotografie. Prostory mají velký potenciál být centrem fotografie v České republice, neboť Dům fotografie má nejen dostatečně velké výstavní plochy, ale i kvalitní zázemí pro přednáškovou a vzdělávací činnost a v neposlední řadě i prostory pro prodejnu odborných publikací. O výstavní náplň by se staral externí kurátor.

Ve sklepě domu fotografie bude vytvořen prostor pro zázemí provozu domu fotografie, především depozitář fotografií ve správě GHMP a sklad pro zápůjčky před a po výstavě fotografií.

Městská knihovna

Výstavní prostory Městské knihovny považuji za nejkvalitnější, jaké GHMP má k dispozici pro svoji výstavní činnost. I v budoucnu by zde bylo vystavováno to nejlepší z české moderny, a to ať z profilového pohledu, kdy by byly realizovány výstavy jednotlivých umělců, nebo z pohledu časového, ve kterém by se navázalo na výstavní projekty Roky ve dnech a Konec avantgardy, které mapovaly vývoj českého moderního umění v určitém období. Vhodná by byla realizace výstavy moderního umění ze sbírky některé z významných evropských galerií.

Výstavní prostory Městské knihovny jsou již výstavní činností značně opotřebované a je nezbytné je v příštím roce opravit. Taktéž je nezbytné definitivně dořešit oddělení klimatizace výstavních prostor od chlazení celé budovy, neboť tato způsobovala v minulosti značné výpadky v dodávkách.

Je otázkou zda nepropojit vstup do galerie více s Městskou knihovnou, což by vyvolalo jisté stavební úpravy a s tím spojené finanční nároky, ale celkově by mohlo přivést do výstavních prostor více návštěvníků.

Bílková vila

Vila je po rekonstrukci od září 2010 znovuotevřena a zpočátku byla i hojně navštěvována. Návštěvnost vily postupně klesá a je potřeba zvážit její propagaci, eventuelně vytvoření prohlídkové trasy Bílkova vila – Mullerova vila – Rothmayerova vila. V souvislosti s nižší návštěvností je třeba optimalizovat provoz vily ve vztahu k výdajům a omezit otevírací dobu na pouze některé dny v týdnu a mimo tyto dny pouze na objednávku.

Rothmayerova vila

GHMP zahájila v letošním roce opravu této vily a k jejímu otevření dojde pravděpodobně na začátku roku 2014. Pro tvorbu expozice bude vhodné využít spolupráce s Národním technickým muzeem a UPM, neboť ve sbírkách těchto institucí se nachází velké množství předmětů souvisejících s tvorbou a životem významného architekta Rothmayera. Návštěvnícký režim této vily bych ponechal pouze na objednávku.

Colloredo – Mansfeldský palác

Tento barokní palác je ve zdevastovaném stavu a za současného stavu se v něm obvyklá výstavní činnost, kterou se GHMP zabývá, nedá provozovat. Je nezbytná revitalizace paláce, když jako první kroky je nezbytné provést řadu průzkumů, které bude možné zapracovat do projektu opravy paláce. Před zpracováním projektu by bylo vhodné zpracovat studii využitelnosti paláce, kterou by projednala Rada hl.m. Prahy a stanovila závazně způsob využití paláce do budoucna a postup při jeho opravě. Po zpracování projektu by bylo možné vypsát výběrové řízení na realizaci opravy paláce, která by pravděpodobně byla rozdělena do několika etap.

V současné době jsou využívány prostory Colloredo – Mansfeldského paláce pro prezentaci současného mladého umění, které je ve sbírce projektu Artbanka – Museum of Young Art a dále pro prezentaci tvorby studentů a učitelů vysokých uměleckých škol. Projekt získal podporu a záštitu ministryně kultury ČR a je podporován i ze strany GHMP, nicméně je

kritizován odborem památkové péče jako do této historické budovy nevhodný a je kritizován i určitou částí odborné veřejnosti. Do budoucna bude nutné zvážit setrvání tohoto projektu v paláci a dořešit další fungování a využití paláce tak, aby bylo možné realizovat všechny přípravné práce směřující k rekonstrukci paláce. V krajním případě bude ponechán objekt paláce pro veřejnost uzavřený.

Po rekonstrukci by měl být palác využit pro prezentaci sbírky umění 20. století z depozitářů GHMP a jako administrativní centrum.

5) VÝSTAVNÍ ČINNOST

Výstavní činnost by byla realizována v souladu se zřizovací listinou, dle které se GHMP jako kulturní instituce zabývá výtvarným uměním 19., 20. a 21. století. Plán výstav bude tedy orientován na umění přelomu 19. a 20. století ve formě retrospektivních výstav umělců jako je Mikuláš Medek, Emil Filla, Josef Váchal, František Koblíha či výstav tvorby z určitého období jejich života a dále pak určitým časovým obdobím a prezentaci tvorby umělců, kteří byli pro toto období signifikantní či jinak zásadní. Kromě tohoto se GHMP bude v budoucnu zabývat též současným uměním a prezentovat ho na již tradičním Bienále mladých a též seznámit veřejnost s tvorbou současných žijících autorů, jako je Federico Diaz, Josef Bolf či Petr Písařík. Dále bude vhodné prezentovat v Praze sbírky některých z evropských muzeí, jako je například Musée National d'Art Moderne z Paříže či Wilhelm Hafl Museum v Ludwigshafenu.

Při organizaci výstav by bylo využito jak kurátorů GHMP, tak též externích kurátorů. Ke každé výstavě je vhodné vydat příslušný katalog, pokud se nejedná o zápůjčku ucelené kolekce, která již svůj katalog má a v této souvislosti bude nezbytné vždy najít partnera pro vydání takového katalogu, neboť pokud by měla vydávat tyto katalogy GHMP samostatně, musel by být významně navýšen její finanční rozpočet.

Při výstavní činnosti bude navázáno na kvalitní spolupráci s Národní galerií v Praze, UPM, Národním technickým muzeem i s galeriemi z celé ČR.

Projekt výstavy „František Kupka“

O možnosti výstavy děl asi nejznámějšího českého modernisty F.Kupky se diskutuje a uvažuje v GHMP již několik let. Rozpočet takovéto výstavy by mohl dosáhnout až na úroveň 1 mil EUR, přičemž o výnosu z výstavy lze uvažovat pouze na úrovni 400-500 tisíc EUR. Pro tuto výstavu, jejíž koncepci má zhruba GHMP promyšlenou, která by se konala v Praze a v Paříži (eventuelně v ještě v Benátkách), je třeba získat nejen příslušné sponzory, ale též mimořádný finanční příspěvek od MHMP. Výstavu tohoto charakteru je třeba připravovat minimálně s 3 letým předstihem, a proto bude potřeba rozhodnutí, zda výstavu realizovat a poskytnout finance ze strany MHMP učinit v nejbližším období.

Slovanská epopej

Všech 20 obrazů od A.Muchy z cyklu Slovanská epopej, které věnoval Praze, je vystaveno ve Velké dvoraně Veletržního paláce v Národní galerii v Praze. Smluvně je výstava zajištěna do konce roku 2013, ale s ohledem na kvalitní provedení výstavy bude vhodné termín výstavy prodloužit, a to minimálně do roku 2015.

Bude nezbytné zpracovat plán propagace této výstavy spolu s rozpočtem. Velmi by prospěla díla zápůjčka do zahraničí, která by jí zajistila mediální pozornost. S ohledem na složitou logistiku svinutí a transportu pláten by bylo vhodné dojednat několik na sebe navazujících termínů výstavy tohoto díla v zahraničí. Neustále trvá zájem japonské společnosti NHK o zápůjčku na výstavu do Tokya, na kterou by mohla navázat výstava v Chicagu a v Paříži, tedy v městech, kde A.Mucha působil. Celkově by dílo pobývalo zhruba 1 rok mimo území České republiky.

Období zápůjčky obrazů v zahraničí by bylo využito pro technické vylepšení prostor Velké dvorany (především výměna světlíků), kam by se díla vrátila nebo pro vystavení nového pavilonu nebo úpravu jiných vhodných prostor pro dlouhodobou či konečnou pozici díla.

Oddělení financování provozu a výstav

Provoz GHMP je financován z příspěvku MHMP a z výnosu z hlavní (inkaso vstupného) a z vedlejší činnosti (zejména z pronájmů nebytových prostor, které má GHMP ve správě). Vzhledem k tomu, že organizace výstav je dlouhodobá záležitost a minimální období na přípravu výstavy je 1 rok (optimální však 2-3 roky), bylo by vhodné oddělit financování výstav pořádaných GHMP od financování vlastního provozu, který souvisí především se správou nemovitostí. Zpřehlednil by se tak finanční tok směřující přímo do organizace výstav a bylo by vhodné vytvořit střednědobý plán výstav se souvisejícím rozpočtem těchto výstav, který by Rada hl.m. Prahy schválila a byl by do budoucna závazný. Doposud jsou výstavy sice plánovány s 1-2 letým předstihem, ale příslušný rozpočet pro organizaci je znám až počátkem příslušného roku a měnit výstavní program v závislosti na přidělených financích je nevhodné. Bylo by tak možné mnohem kvalitněji promyslet výstavní program GHMP do budoucna a zvážit s tím související finanční náročnost výstav. Za současného systému přidělování finančních prostředků nelze s dostatečným časovým předstihem naplánovat jakoukoliv náročnější výstavu, jejíž rozpočet by byl řádově v milionech Kč a jejíž přípravu je nutné plánovat na několik let dopředu.

6) VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

GHMP provádí kromě výstavní činnosti též vzdělávací činnost pro děti, které jsou organizovány v rámci výtvarného kroužku GHMP, a taktéž pro školy, které navštěvují výstavy GHMP a přímo v prostorách výstavy je jim umožněno tvořit na téma výstavy. Tato činnost je oblíbená a školami vyhledávaná a do budoucna ji bude nutné podporovat a rozvíjet. Je třeba rozvinout spolupráci i s vysokými školami uměleckého směru a umožnit jim seznámit se s provozem galerie v rámci praxe a zároveň navázat spolupráci s významnými kulturními institucemi jako je Ústav dějin umění UK nebo Ústav dějin umění ČAV.